

بررسی رابطه رضایتمندی زناشویی با افزایش سن و تحصیلات

معصومه چراغی

کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران

mcheraghi42@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر، بررسی رابطه رضایتمندی زناشویی با افزایش سن و تحصیلات افراد متأهل می باشد. شیوه تحقیق حاضر علی مقایسه ای می باشد که در این روش متغیر مستقل سن و تحصیلات (رضایت زناشویی) و متغیر تابع یا وابسته (رضایت زناشویی) بررسی قرار گرفته است. روش نمونه گیری از نوع در دسترس تصادفی از می باشد. ابزار پژوهشی در این تحقیق، پرسشنامه رضایتمندی زناشویی انریچ می باشد. جامعه آماری در این تحقیق زنان متأهل شهر تهران بود که از این جامعه ۱۰۰ نفر به عنوان نمونه به صورت تصادفی انتخاب شدند و با به پرسشنامه رضایت زناشویی پاسخ دادند. در تحلیل داده ها از آمار توصیفی (فراوانی - فراوانی درصدی - میانگین) و از آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده شده است. یافته ها نشان داد که رضایت زناشویی با سن زوجین و تحصیلات آنها رابطه معناداری دارد.

واژه های کلیدی: رضایتمندی زناشویی، سن، تحصیلات

۱- مقدمه

خانواده از کنش متقابل یک مرد و زن ناشی می شود که برخی شرایط قانونی را تحقق بخشیده اند و برای زناشویی خود مراسمی برگزار کرده اند و بطور کلی عمل آنها از لحاظ قانونی پذیرفته شده و به آن ازدواج اطلاق شده است. یکی از مهمترین عواملی که کارکرد مؤثر خانواده را تحت تأثیر قرار می دهد، رضایت اعضای خانواده بخصوص زن و شوهر از یکدیگر است. رضایت زناشویی یعنی انطباق بین انتظاراتی که فرد از زندگی زناشویی دارد و آنچه در زندگی خود تجربه می کند. بر طبق تعریف، رضایت زناشویی حالتی است که طی آن زن و شوهر از ازدواج با یکدیگر و با هم بودن احساس شادمانی و رضایت دارند (سرمدی، ۱۳۸۵). در تعریف دیگر سلیمانیان (۱۳۹۰) معتقدند که رضایت زناشویی انطباق بین وضعیت موجود و وضعیت مورد انتظار است. طبق این تعریف رضایت زناشویی زمانی محقق می گردد که وضعیت موجود در روابط زناشویی با وضعیت مورد انتظار فرد منطبق باشد. در تعریف دیگری رضایت زناشویی احساسات عینی از خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده توسط زن یا شوهر است، هنگامی که همه جنبه های ازدواج شان را در نظر می گیرند (صالحی فدوی، ۱۳۹۲). احساس خشنودی، رضایت و لذت توسط زن یا شوهر زمانی که همه جنبه های ازدواج خود را در نظر می گیرند. رضایت یک متغیر نگرشی است. بنابراین یک خصوصیت فردی زن و شوهر محسوب می شود. طبق تعریف مذکور رضایت زناشویی در واقع نگرش مثبت و لذتبخشی است که زن و شوهر از جنبه های مختلف روابط زناشویی خود دارند (هاکینز ۲۰۰۲؛ به نقل از عطاری، امان الهی و مهرابی زاده، ۱۳۸۵). در تعریفی رضایت زناشویی به عنوان عملکرد و رفتار مناسب زوجین بر اساس وظایف سنتی و عرفی و قانونی تعیین شده برای هر کدام از آنان در قالب قانون خانواده و خرده فرهنگ است (جانسون، ۲۰۱۲).

اولسون (۲۰۱۰) رضایت مندی زناشویی را پیامد توافق زناشویی که به صورت درونی احساس می شود نیز می دانند. اصطلاح توافق زناشویی بر رابطه ی مناسب زن و شوهر به گونه ای رفتار، تصور و ادراک می کنند که گویا نیازها و انتظاراتشان برآورده شده و چیزی وجود ندارد، که در روابط شان خلل ایجاد کند. در ازدواج بدون توافق زناشویی، مشکلات موجود میان همسران به حدی زیاد است که آن ها احساس می کنند، نیازها و انتظاراتشان برآورده نمی شود. اغلب زوج ها در جایی میان این دو قطب قرار دارند و در مواردی بین آن ها توافق برقرار است و در مواردی نه.

اسچون^۳ (۲۰۱۳) معتقد است که رضایتمندی زناشویی مفهومی کلی است که در وضعیت مطلوب روابط زناشویی احساس می شود. از طرفی، رضایتمندی زمانی اتفاق می افتد که روابط زن و شوهر در همه ی حیطه ها بهنجار باشد. رضایت زناشویی زمانی محقق می شود که وضعیت موجود در روابط زناشویی با وضعیت مورد انتظار فرد منطبق باشد. مطابق با نظر هادسن، ادراک زن و شوهر از میزان، شدت و دامنه ی مشکلات موجود در رابطه نشان دهنده ی سطح رضایت زناشویی آن هاست. رضایت بخش بودن روابط میان همسران از طریق علاقه ی متقابل، میزان مراقبت از همدیگر و پذیرش و تفاهم با یکدیگر سنجیده می شود. در ازدواج بدون توافق زناشویی، مشکلات موجود میان همسران به حدی زیاد است که آن ها احساس می کنند نیازها و انتظاراتشان برآورده نمی شود. با آنکه به اعتقاد بسیاری از صاحب نظران، ازدواج یکی از بنیادهای تقریباً جهان شمول به حساب می آید و هیچ بنیانی این چنین صمیمانه زندگی بشر را تحت تأثیر قرار نداده است اما از آسیب های گوناگون در امان نیست. برای نمونه، نتایج مطالعات (برنشتاین و برنشتاین، ۱۹۸۹/۱۳۸۰) نشان داده اند که بسیاری از همسران در برقراری و حفظ روابط دوستانه و صمیمی با یکدیگر دچار مشکل اند، به علاوه وجود نارضایتی در روابط بین همسران به کاهش میزان سلامت و بهداشت روانی کم شدن میزان رضایت از زندگی و اشکال در روابط اجتماعی آنها می انجامد. در بسیاری از فرهنگ ها به روابط زناشویی به منزله منبع اولیه حمایت و عاطفه نگریسته می شود و از همسران انتظار می رود تا یک رابطه انحصاری، صداقت، علاقه، عاطفه و نیز صمیمیت و حمایت از خود نشان دهند. تقریباً تمامی زوجها در ابتدای زندگی زناشویی سطح بالایی از رضایت را گزارش می کنند. با وجود این متأسفانه این رضایت در طی زمان کمتر و کمتر می شود و معتبرترین

1 Johnson

2 Olson

3 Schoen

شاخص این عدم رضایت، آشفتگی و طلاق است. بنابراین با وجود پیامدهای مثبت همسرگزینی، متأسفانه بسیاری از همسران در برقراری و حفظ روابط دوستانه و صمیمی با یکدیگر دچار مشکل هستند و در بیشتر اوقات به کمک های تخصصی نیاز دارند؛ عوامل مختلفی در جدایی مؤثر است که می تواند در دامنه ای از عوامل شخصی، روابط بین فردی و اجتماعی قرار گیرد.

ابعاد رضایت زناشویی در دسته بندی های مختلف مورد بررسی قرار گرفته است.

السون و فاووز (۱۹۸۹؛ به نقل از بردی، ۲۰۱۰) زوجین را شامل چند نوع می داند: **موزون**: رضایت بالا دارند و توانایی بالایی در حل مشکلات دارند و مسایل اخلاقی را مهم می داند. **سازگار**: رضایت خوب و متوسطی دارند و قدرت حل مسائل را دارند، ممکن است در مورد فرزندان اتفاق نظر نداشته باشند. **سنتی**: از عادات همسرانشان ناراضی هستند و برای بیان احساسات احساس راحتی نمی کنند و در حوزه های ارتباطی رضایت کمی دارند. **تعارضی**: ناراضی از رفتار همسر و داشتن شکل ارتباطی، سندروم خود محوری در گفتگو و بحث های رایج است. **همچنین** به نظر گارسیا^۱ (۲۰۰۱؛ به نقل از ونهون^۲، ۲۰۱۳) رضایتمندی زناشویی در سه سطح مطرح می شود. سطح اول رضایت زوجین از ازدواج، **سطح دوم** رضایت از زندگی خانوادگی و **سطح سوم** رضایت کلی از زندگی می باشد.

به نظر می رسد ویژگی پختگی روانی و رشد عاطفی فکری طرفین، تا اندازه ای به سن بستگی دارد و هر فردی باید هنگام ازدواج به رشد عاطفی، فکری و اجتماعی کاملاً رسیده و بالغ باشد. بهتر است هر فرد به تنهایی بعد از رسیدن به این پختگی برسد و بعد از آن وارد رابطه زناشویی شود. از آنجایی که رشد عاطفی-فکری با رشد هوشی رابطه مستقیم دارد و هوش می تواند عامل تاثیرگذاری باشد، اختلاف زیاد در این زمینه سبب بروز اختلافات و ناراضی زناشویی می شود (سعید، ۱۳۹۵).

این پژوهش به دنبال آن است که عوامل موثر به رضایت زناشویی را بر اساس عواملی مانند سن بررسی کند. سوال مورد آزمون پژوهش این است که آیا رضایت زناشویی با افزایش سن و تحصیلات آموذنی ها، افزایش می یابد؟

۲- ضرورت و اهمیت تحقیق

ازدواج و زندگی زناشویی مستلزم وجود پایداری و سازگاری، از جانب زوج ها است و احساس رضایت از ازدواج نقش مهمی در میزان کارکرد بهنجار خانواده ایفا می کند. در این راستا، محققان معتقدند که مهارت های ارتباطی که می تواند ناشی از آموزش (تحصیلات) و سن زوجین باشد و شیوه های آن توانایی غنی سازی یک ازدواج سازگارانه و توأم با رضایت مطلوب و با ثبات را دارد (فیتنس، ۲۰۰۱).

۳- روش تحقیق

شیوه تحقیق حاضر علی مقایسه ای می باشد که در این روش متغیر مستقل سن و تحصیلات (رضایت زناشویی) و متغیر تابع یا وابسته (رضایت زناشویی) بررسی قرار گرفته است. روش نمونه گیری از نوع در دسترس تصادفی می باشد. در این تحقیق همچنین از مطالعات کتابخانه ای و مطالعه نظریات مربوط به رضایتمندی زناشویی، تحقیق اینترنتی به صورت جمع آوری اطلاعات استفاده شده است. در تحلیل داده ها از آمار توصیفی (فراوانی - فراوانی درصدی - میانگین) و از آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده شده است.

ابزار مورد پژوهش در این تحقیق، پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ^۳ می باشد.

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ که فرم ۴۷سؤالی آن توسط اولسون (۱۹۹۸)، تهیه شد شامل ۱۲ مقیاس است که عبارتند از: پاسخ قراردادی، رضایت زناشویی، مسایل شخصیتی، ارتباط زناشویی، حل تعارض، نظارت مالی، فعالیت های مربوط به اوقات فراغت، روابط جنسی، ازدواج و فرزندان، بستگان و دوستان، نقش های مساوات طلبی و جهت گیری عقیدتی ساخته شده است.

1 Garsia

2 Veenhoven

3. Enrich

این ابزار به صورت پنج گزینه‌ای (که در اصل یک نگرش سنج از نوع لیکرت است) در نظر گرفته شده است (کاملاً موافق، موافق، نه موافق و نه مخالف، مخالف، کاملاً مخالف) که به هر یک از یک تا پنج امتیاز داده می‌شود.

معیارهای ورود در این پژوهش عبارت بودند از همکاری برای تکمیل پرسشنامه‌ها، دامنه سن ۲۰ تا ۴۵ سال، داشتن سطح تحصیلات دیپلم و لیسانس می باشد. جامعه آماری در این تحقیق زنان متأهل شهر تهران بود که از این جامعه ۱۰۰ نفر به عنوان نمونه به صورت تصادفی انتخاب شدند و با به پرسشنامه رضایت زناشویی پاسخ دادند.

سابقاً تحقیقاتی در زمینه رضایتمندی زناشویی صورت گرفته است. در پژوهش که توسط محمدی (۱۳۹۹) تحت عنوان بررسی رابطه کمال گرایی با رضایت زناشویی و بهزیستی ذهنی بر روی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد تهران انجام شد، نتایج نشان که بین کمال گرایی با رضایت زناشویی رابطه مثبت وجود دارد و نیز بین کمال گرایی و بهزیستی ذهنی نیز رابطه مثبت وجود دارد. همچنین در پژوهشی دیگر که توسط عزیزاده (۱۳۹۸) تحت عنوان بررسی ارتباط بین بهزیستی ذهنی با سرسختی و رضایت زناشویی بر روی ۵۰۰ نفر از دانشجویان دختر و پسر دانشگاه های تهران انجام شد، نتایج نشان داد که زوج های دارای تاب آوری و سرسختی بالاتر، از میزان رضایت زناشویی بالاتری برخوردارند.

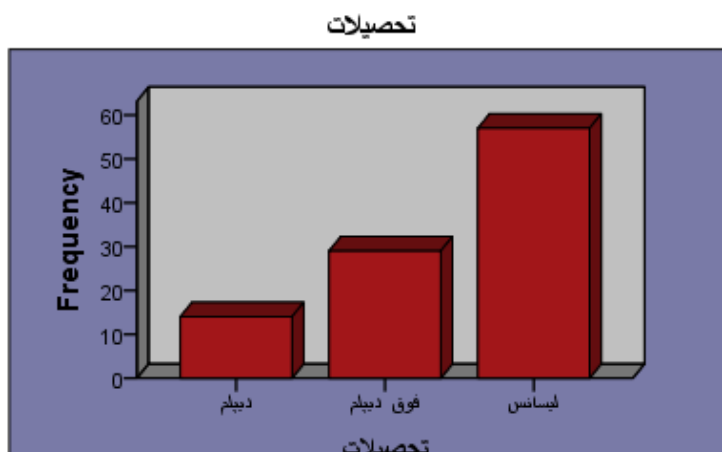
در پژوهشی که توسط آقا یوسفی و علیپور (۱۳۸۸) تحت عنوان بررسی رابطه کمال گرایی و رضایت زناشویی بر روی ۵۰۰ نفر از دانشجویان متأهل دانشگاه شیراز پرداختند، که نتایج حاکی از آن بود که بین کمال گرایی و رضایت زناشویی همبستگی مثبت وجود دارد و همزمان با افزایش کمال گرایی، میزان رضایت زناشویی نیز افزایش می یابد. پژوهشی که توسط جوکار (۱۳۹۶) تحت عنوان بررسی رابطه تاب آوری و سرسختی روانشناسی با رضایت زناشویی بر روی ۱۵۰ نفر از دانشجویان دانشگاه مشهد انجام شد، نتایج بیانگر این بودند که بین سرسختی با رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. و افراد دارای سرسختی بالاتر از میزان رضایت زناشویی بالاتری برخوردارند. تحقیقی دیگر که توسط خسروجاوید (۱۳۹۱) تحت عنوان بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی با سرسختی و رضایت زناشویی که بر روی ۷۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد ایلام انجام شد و نتایج نشان داد که بین ویژگی های شخصیتی با سرسختی و رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. در پژوهشی که توسط دانوان و هاپرن (۲۰۰۲) تحت عنوان بررسی رابطه بین سبک‌های مقابله ای با کمال گرایی و سرسختی بر روی والدین کودکان نجات یافته از سرطان و نوجوانان دارای اختلالات عاطفی شدید، انجام شد، نتایج نشان داد والدینی که سبک‌های مقابله‌ای کارآمد تری دارند، از سرسختی بالاتری در شرایط استرس‌زا برخوردارند و نیز به افراد دارای کمال گرایی از میزان رضایت زناشویی پایین تری برخوردارند.

۴- یافته ها

جدول (۱) فراوانی مربوط به تحصیلات

تحصیلات	فراوانی	درصد
دیپلم	۱۴	۱۴
فوق دیپلم	۲۹	۲۹
لیسانس	۵۷	۵۷
کل	۱۰۰	۱۰۰

از ۱۰۰ نفر مورد مطالعه تحصیلات ۱۴ نفر معادل ۱۴ درصد دیپلم و ۲۹ نفر معادل ۲۹ درصد فوق دیپلم و ۵۷ نفر معادل ۵۷ درصد لیسانس هستند. تعداد افراد با تحصیلات لیسانس از همه بیشتر است.

نمودار ۱- مربوط به تحصیلات

جدول (۲) شاخص های توصیفی مربوط به سن

تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار	واریانس
سن	۲۰	۴۵	۳۳/۶۵	۷/۴۸	۵۶

میانگین سن ۱۰۰ نفر مورد مطالعه ۳۳،۶۵ با انحراف معیار ۷،۴۸ و واریانس ۵۶ است. جوانترین شخص ۲۰ ساله و مسن ترین ۴۵ ساله است.

جدول (۳) شاخص های توصیفی مربوط به سن

تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار	واریانس
رضایتمندی	۶۵	۲۳۵	۱۷۰/۵۲	۴۸/۷۹	۲۳۸/۱۲

میانگین میزان رضایتمندی اسن ۱۰۰ نفر ۱۷۰،۵۲ با انحراف معیار ۴۸،۷۶ و واریانس ۲۳۸،۱۲۱ است. کمترین نمره رضایتمندی ۶۵ و بیشترین ۲۳۵ است.

جدول (۴) ضریب همبستگی پیرسون

رضایتمندی	سن	ضریب همبستگی پیرسون
۱	**۰/۹۴۰	ضریب همبستگی پیرسون
۰۰	۰۰	Sig. (2-tailed)
۱۰۰	۱۰۰	تعداد
**۰/۹۴۰	۱	ضریب همبستگی پیرسون
۰۰	۰۰	Sig. (2-tailed)
۱۰۰	۱۰۰	تعداد

در بررسی رابطه بین دو متغیر با استفاده از ضریب همبستگی فرض صفر بیان میکند که دو متغیر مستقل هستند و با هم ارتباط معنادار ندارند بنابراین رد شدن فرض صفر به این معنی است که بین دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد. هر جا که مقدار sig از ۵ درصد کوچکتر باشد فرض صفر یعنی می شود و به عبارتی بین دو متغیر رابطه معنادار وجود دارد.

ضریب همبستگی بین میزان رضایتمندی و سن افراد ۰,۹۴۰ است و این همبستگی نشان از رابطه بسیار قوی بین دو متغیر دارد. همچنین این همبستگی مستقیم و مثبت است یعنی با افزایش سن میزان رضایتمندی نیز افزایش می یابد و بالعکس. با توجه به مقدار $\text{sig} = 0.000 < 0.05$ اسن همبستگی و رابطه معنادار است نتیجه: بین سن و رضایتمندی رابطه معنادار وجود دارد.

جدول (۵) ضریب همبستگی اسپیرمن

رضایتمندی	تحصیلات	ضریب همبستگی اسپیرمن	رضایتمندی
۱	۰/۵۸۹**	ضریب همبستگی اسپیرمن	رضایتمندی
۰۰	۰۰	Sig. (2-tailed)	
۱۰۰	۱۰۰	تعداد	
۰/۵۸۹**	۱	ضریب همبستگی اسپیرمن	تحصیلات
۰۰	۰۰	Sig. (2-tailed)	
۱۰۰	۱۰۰	تعداد	

ضریب همبستگی بین میزان رضایتمندی و تحصیلات افراد ۰,۵۸۹ است و این همبستگی نشان از رابطه نسبتاً قوی بین دو متغیر دارد. همچنین این همبستگی مستقیم و مثبت است. یعنی با افزایش میزان تحصیلات میزان رضایتمندی نیز افزایش می یابد و بالعکس.

با توجه به مقدار $\text{sig} = 0.000 < 0.05$ اسن همبستگی و رابطه معنادار است. نتیجه: بین میزان تحصیلات و میزان رضایتمندی رابطه معنادار وجود دارد.

۵- بحث و نتیجه گیری

رضایتمندی زناشویی از آن دسته مفاهیم اساسی در زندگی کنونی بشر است که اهمیت آنها بر عوامل مختلف زندگی، در پژوهش های بسیاری به اثبات رسیده است. در پژوهش حاضر رضایتمندی زناشویی، در افراد متاهل مورد بررسی قرار گرفت. از متغیرهای دیگر مورد پژوهش در این تحقیق، می توان از تاثیر تحصیلات و سن نام برد. طبق یافته های دیگر پژوهش حاضر در جامعه کنونی، احتمالاً سطح تحصیلات و افزایش سن نیز تاثیر قابل توجهی بر روی رضایت زناشویی خانواده ها دارد. یافته های پژوهش نشان داد که میانگین نمرات رضایت زناشویی با تحصیلات رابطه ی معناداری دارد. یعنی با بالا رفتن سطح تحصیلات رضایتمندی زناشویی افزایش می یابد. این می تواند به این معنا باشد که تحصیلات می تواند سطح شناخت و همچنین کنترل هیجانات مخرب را افزایش دهد و متعاقباً اختلاف بین زوجین کاهش و رضایت زناشویی آنها افزایش یابد. طبق یافته ی دیگر پژوهش که رابطه ی میانگین نمرات رضایتمندی زناشویی را با سن به صورت معناداری نشان داد می توان نتیجه گرفت که با افزایش سن تجربیاتی که باعث بهتر شدن رابطه زوجین در زندگی می شود، بسیار موثر می باشد. موارد دیگری در رضایتمندی زناشویی موثر است که بحث در مورد آنها حایز اهمیت است که البته این موارد می تواند به تبع افزایش سن و تحصیلات، تغییر کرده و در استحکام و رضایت روابط زناشویی موثر باشد.

به عنوان مثال، در نظریه ساختی، مینوچین^۱ (۲۰۰۲؛ به نقل از ونهون، ۲۰۱۳) معتقد است، خانواده وقتی معیوب می شود که قواعدش اجرا نشود. وقتی مرزها خیلی سفت و سخت یا نفوذپذیر می شوند، عملکرد خانواده به عنوان یک نظام مختل می شود. اگر سلسله مراتب خانواده رعایت نشود. یعنی والدین تصمیم گیران اصلی نباشند و کودکان بزرگتر بیش از کودکان

¹Minochin

کوچکتر مسئولیت نداشته باشند، آشفتگی و مشکل پیش می آید. گاهی صف بندی های درون خانواده مخرب و به مثلث سازی منجر می شوند. در یک خانواده آشفته قدرت روشن و صریح نیست.

در نظریه تجربه نگر، ویتاکر (۲۰۰۳؛ به نقل از حقیقی، ۱۳۹۱) معتقد است که اختلال خانواده هم از جنبه ساختاری و هم از بعد فرآیندی مورد توجه قرار می گیرد. از لحاظ ساختاری امکان دارد، که مرزهای خانوادگی درهم ریخته یا نفوذ ناپذیر باعث عملکرد ناکارساز خرده نظام ها، تبابی های مخرب انعطاف ناپذیری نقشها و جدایی نسل ها از هم گردند. مشکلات مربوط به فرآیند می توانند موجب فروپاشی امکام مذاکره و توافق اعضا برای حل تعارض شوند و شاید باعث گردند تا صمیمیت، دلبستگی یا اعتماد از میان برود. در مجموع ویتاکر چنین فرض می کند که نشانه های اختلال هنگامی ظهور می کنند که فرآیندها و ساخت های مختل به مدت طولانی تداوم می یابند و مانع توان خانواده برای اجرای تکالیف زندگی می شوند.

همچنین در نظریه بین نسلی، بوون (۲۰۰۳، به نقل از ویسی، ۱۳۹۸) تصور می کرد در بسیاری از خانواده های مشکل دار غالباً اعضای خانواده فاقد هویت مستقل و مجزا هستند که این مساله در جایگاه خود می تواند به سن و آگاهی افراد مرتبط باشد و بسیاری از مشکلات خانوادگی بخاطر این روی می دهد که اعضای خانواده خود را از لحاظ روان شناختی از خانواده پدری مجزا نساخته اند. هرچه درجه عدم تفکیک یعنی فقدان مفهوم خویشتن یا برعکس، وجود یک هویت شخصی ضعیف یا ناستوار بیشتر باشد امتزاج عاطفی بیشتری میان خویشتن بادیگران وجود خواهد داشت. افرادی که بیشترین امتزاج را بین افکار و احساساتشان دارند چون قادر به تفکیک افکار از احساسات نیستند در تفکیک خویش از سایرین نیز مشکل دارند و بسادگی در عواطف حاکم یا جاری خانواده حل می شوند و ضعیف ترین کار کرد را دارند. هرچه امتزاج خانواده هسته ای بیشتر باشد احتمال اضطراب و بی ثباتی بیشتر خواهد بود و تمایل خانواده برای یافتن راه حل از طریق جنگ و نزاع، فاصله گیری، کار کرد مختل یا ضعیف شده یکی از همسران یا احساس نگرانی کل خانواده راجع به یکی از فرزندان بیشتر خواهد شد. سه الگوی بیمارگون محتمل در خانواده هسته ای که محصول امتزاج شدید بین زوجین است عبارتند از: بیماری جسمی یا عاطفی در یکی از همسران، تعارض زناشویی آشکار، مزمن و حل نشده ای که در طی آن دوره هایی از فاصله گیری مفرط و صمیمیت عاطفی مفرط رخ می دهد، آشفتگی روانی در یکی از فرزندان و فرافکنی مشکل به آنها. هرچه سطح امتزاج زوجین بیشتر باشد، احتمال وقوع این الگو بیشتر خواهد بود. (بوون ۲۰۰۳؛ به نقل از ویسی، ۱۳۹۸).

همچنین باید قبل از وارد شدن به زندگی زناشویی مخصوصاً در دوران نامزدی در موضوعات مهم زندگی توافق نظر وجود داشته باشد. تفاوت زیاد بین اعتقادات مذهبی و ارزشهای فردی، باعث بروز مشکلات عدیده ای می شود و این تفاوتها اولین تاثیر خود را در برقراری ارتباط اولیه که نیاز به اندازه ای از صمیمیت دارد، می گذارد. ثابت شده است که توافقی های زیاد قبل از ازدواج روابط بعد از ازدواج را نیز محکمتر کرده و معنی و مفهوم بهتر به زندگی زناشویی می دهد (سواری، ۱۳۹۷).

1. Vitaker
2. Boun

منابع

- احمدزاده، سارا. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش مبتنی بر طرحواره درمانی بر اضطراب فراگیر، عدم تحمل بلا تکلیفی و تحریف های شناختی دانشجویان. پایان نامه کارشناسی ارشد. رشته مشاوره و راهنمایی. دانشکده علوم انسانی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب.
- آخوندی، ا. (۱۳۷۶). بررسی رابطه حمایت اجتماعی ادراک شده با سازگاری اجتماعی دانش آموزان شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس
- آقاجری، مریم. (۱۳۸۱). بررسی تاثیر مهارت های زندگی بر سلامت روان و منبع کنترل نوجوانان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا (س).
- آقای یوسفی (۱۳۸۹) روان درمانگری بنیان های نظری و راهبرد های عملی؛ تهران، شهریار.
- بیاضی، محمدحسین؛ گوهری، زکیه؛ حجت، سیدکاوه؛ بهراد، آرمان. (۱۳۹۲). رابطه بین طرحواره های هیجانی با میزان اضطراب و افسردگی و سبک های مقابله با استرس در بیماران کرونری قلب. مجله علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان جنوبی، دوره ۵، شماره ۵: ۴۳-۵۶.
- پیرساقی، فهیمه؛ نظری، علی محمد؛ نعیمی، قادر؛ شفائی؛ محمد. (۱۳۹۴). تعارض های زناشویی؛ نقش سبک های دفاعی و طرحواره های هیجانی. روان پرستاری، دوره ۳، شماره ۱: ۵۹-۶۹.
- حدادفرید، مریم. (۱۳۸۷). بررسی تاثیر آموزش های مهارت های زندگی بر مولفه های سازگاری و سلامت در دختران ساکن مراکز شبانه روزی بهزیستی استان آذربایجان شرقی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تبریز.
- خدابخشی کولایی، آناهیتا؛ بسازی مطلق، طیبه؛ تاجیک اسماعیلی، عزالله؛ تقوایی، داوود؛ رحمتی زاده، معصومه. (۱۳۹۳). طرحواره های ناسازگار اولیه و نگرش صمیمانه در مردان متاهل پیمان شکن و غیر پیمان شکن. روان پرستاری ذوالفقاری، مریم؛ فاتحی زاده، مریم؛ عابدی، محمد رضا. (۱۳۸۷). تعیین رابطه بین طرحواره های ناسازگار اولیه با ابعاد صمیمیت زناشویی زوجین شهر اصفهان. خانواده پژوهشی، سال چهارم، شماره ۱۵: ۲۴۱-۲۴۷.
- رضایی، یوسف، (۱۳۹۳) اثربخشی درمان طرحواره ای بر سازگاری اجتماعی و احساس رها شدگی جانبازان محروم از یک چشم در شهر زنجان. پایان نامه ی کارشناسی ارشد.
- سرمدی، افسانه. (۱۳۸۵). رابطه ی بین پنج عامل شخصیت نامه ی چاپ نشد هی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک.
- سعیدیان، (۱۳۹۵) بررسی تاثیر آموزش ابراز وجود بر سازگاری اجتماعی و خودپنداره مثبت زنان سرپرست خانوار. فصلنامه مطالعات روانشناسی بالینی. سال دوم، ف؛ نیلی، م (۱۳۹۰). بررسی تاثیر آموزش ابراز وجود بر سازگاری اجتماعی و خودپنداره مثبت زنان سرپرست خانوار. فصلنامه مطالعات روانشناسی بالینی. سال دوم. شماره شهامت، فاطمه. (۱۳۸۹). پیش بینی نشانه های سلامت عمومی (جسمانی سازی، اضطراب و افسردگی) بر اساس طرحواره های ناسازگار اولیه. پژوهش های نوین روانشناختی (روانشناسی دانشگاه تبریز)، شماره ۲۰، دوره ۵: ۱۲۴-۱۰۳.
- صالحی فردی، جواد. (۱۳۹۲). رضایت مندی زناشویی. فصلنامه تازه های روان درمانی. سال چهارم، شماره های ۱۳ و ۱۴.
- عطاری، یوسفعلی؛ امان الهی فرد، عباس؛ مهربانی زاده، مهناز. (۱۳۸۵). بررسی رابطه ی ویژگی های شخصیتی و عوامل فردی و خانوادگی با رضایت زناشویی در کارکنان اداره های دولتی شهر اهواز. مجله ی روان شناسی و علوم تربیتی، شماره ۶.
- فاتحی زاده، مریم؛ احمدی، سید احمد. (۱۳۸۴). بررسی رابطه الگوهای ارتباطی و میزان رضایت مندی زناشویی زوجین شاغل در دانشگاه اصفهان. فصلنامه خانواده پژوهی. سال اول، شماره ۲.
- کیامرثی، آذر؛ نجاریان، بهمن؛ مهربانی زاده هنرمند، مهناز. (۱۳۸۹). ساخت و اعتباریابی مق یاسی برای سنجش سرسختی روانشناختی. مجله علوم تربیتی روانشناسی شهید چمران اهواز، سال دوم، شماره ۲.

- کرمی، الهام؛ بهرامی، هادی؛ محمدی آریا، علیرضا؛ اصغرنازادفرید، علی اصغر؛ فخری، زهرا. (۱۳۹۲). رابطه طرحواره های ناسازگار اولیه و جامعه ستیزی در زنان بی خانمان وابسته به مواد. روان شناسی کاربردی، دوره ۷، شماره ۲ (پیاپی ۲۶): ۹۳-۱۱۰.
- محمدخانی، شهرام؛ سلیمانی، حمیده؛ سیدعلی نقی، سیداحمد. (۱۳۹۳). نقش طرحواره های هیجانی در تاب آوری "افراد مبتلا به HIV". مجله دانش و تندرستی، دوره ۹، شماره ۳: ۱-۱۰.
- ویسی، مختار؛ عاطف وحید، محمدکاظم؛ رضایی، منصور. (۱۳۹۸). تأثیر استرس شغلی بر خشنودی و سلامت روان: اثر تعدیل کننده سرسختی و حمایت اجتماعی. فصلنامه اندیشه و رفتار، سال ششم، شماره ۲ و ۳
- یاری، فاطمه (۱۳۹۲). اثربخشی درمان شناختی بر سازگاری اجتماعی و خودکارآمدی معتادان شهر همدان، پایان نامه ی کارشناسی ارشد.
- یانگ، جفری؛ کلوسکو، ژانت؛ و ویشار، مارجوری. (۲۰۰۴). طرحواره درمانی (راهنمای کاربردی برای متخصصان بالینی. جلد اول، ترجمه حسن حمید پور و زهرا اندوز (۱۳۹۴)، تهران: ارجمند.
- یوسف نژاد شیروانی، مائده و پیوسته گر، مهرانگیز. (۱۳۹۰). رابطه رضایت از زندگی و طرحواره های ناسازگار اولیه در دانشجویان. دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی، سال دوازدهم، شماره ۲: ۶۵-۵۵.
- Adli, M., Haidari, H., Zarei, E., & Sadeghifard, M. (2013). Relationship between emotional and social adjustment with marital satisfaction. *Journal of Life Science and Biomedicine*, 3(2), 118-122.
- Bidadian, M., Bahramizadeh, H & .Poursharifi, H. (2011). Obesity and Quality of Life: The Role of Early Maladaptive Schemas. *Journal of Social and Behavioral Sciences*, 30, 993-998.
- Billings A, Moos R. (1984) The role of coping responses and social resources in attenuating the impact of stressful life events. *J Pers Soc Psychol*.
- Brady, B. (20۱۰). Research on the Nature and Determinants of Marital Satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, pp 964-980
- Brock, Joy. P. (2014). Examining the Relationships between Early Maladaptive Schemas, Forgiveness and Vengeance. Doctoral dissertation, Regent university. Retrieved from <http://proquest.com/docriew/1534533290>.
- Corral, C., & Calvete, E. (2014). Early maladaptive schemas and personality disorder traits in perpetrators of intimate partner violence. *Span J Psychol*, 17: 10.1017.
- George, N. I., & Ukpong, D. E. (2012). Adolescents' sex differential social adjustment problems and academic performance of junior secondary school students in Oyo Metropolitan City. *International Journal of Business and Social Science*, 3(19), 245-251.
- Henry, H. (2008). Effective communication, Educational qualification and age as determinants of marital satisfaction among newly wedded couples in a Nigerian university, *Pakistan journal of social sciences* 5(5):433- 437.
- Johnson, M. (2012). Marital happiness, martial duration and the u-shaped curve. social forces. University of North Carolina press, pp 1313-1341
- Olson, M. (2019). Research on the Nature and Determinants of Marital Satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, pp 964-980.
- Weissman, M.N. & paykel, E.S. (1974) *The depressed woman: a study of social relationship*. chicago: University of Chicago press.